

20. KOLOKVIUM ČESKÝCH, MORAVSKÝCH A SLOVENSKÝCH BIBLIOGRAFŮ

Moravská zemská knihovna v Brně, 8. – 10. 10. 2017

Kolokvium se uskutečnilo v rámci Měsíce české a slovenské kulturní vzájemnosti pod záštitou Sekce SDRUK pro bibliografii, Slovenské asociace knihoven a ministra kultury Daniela Hermana.

Odbornému programu předcházel doprovodný program:

8. 10. 2017 – Mohyla míru, Památník písemnictví na Moravě, Rajhrad

9. 10. 2017 – Vila Tugendhat, procházka městem s arch. Janem Sapákem

---

9. 10. 2017

Slavnostní zahájení

Kolokvium zahájila PhDr. Jindra Pavelková, přivítala účastníky kolokvia a informovala o vydání sborníku Mezníky bibliografie, který vznikl u příležitosti konání jubilejního 20. kolokvia.

Úvodní slovo přednesl ředitel MZK, Prof. PhDr. Tomáš Kubíček, PhD.

Mgr. Eva Svobodová pozdravila účastníky jménem bibliografické sekce SDRUK, jménem SAK a její předsedkyně Mgr. E. Antolíkové pozdravila účastníky také PhDr. Blanka Snopková, PhD.

PhDr. Jiřina Kádnerová zavzpomínala na počátky kolokvií. První z pravidelných setkání se uskutečnilo v Diviakach u Trenčianských Teplic, od té doby se setkání uskutečňují vždy v říjnu v jedné z republik. Termínu *kolokvium* se zpočátku nepoužívalo, tento výraz se poprvé objevil na pozvánce v r. 1999. Prvního setkání se účastnili zástupci čtyř českých vědeckých knihoven – Brna, Kladna, Olomouce a Ostravy a pozvánka byla podepsána M. Kovačkou. Hostem druhého setkání v roce 1998 ve Žďáru nad Sázavou byl nestor českých bibliografů Boris Mědílek a J. Kubíček informoval o dokončování Bibliografie k dějinám měst České republiky. V r. 1999 se setkání uskutečnilo v Košicích, Verejná knižnica Jána Bocatia slavila 75. výročí svého založení. Zde poprvé bylo na pozvánce použito označení *bibliografické kolokvium*, účastnili se 3 zástupci z ČR: J. Kubíček, M. Nádvorníková a J. Kádnerová. V roce 2000 se setkání uskutečnilo v Mikulově a bylo označeno jako *mezinárodní seminář*. Kromě českých a slovenských zástupců se jej účastnili také zástupci z Národní knihovny ve Vídni a Dolnorakouské zemské knihovny ze St. Pöltenu. Tématem byly časopisy a noviny vydávané před r. 1918. V r. 2001 se konal v Moravské zemské knihovně v Brně seminář *Personálie v knihovnách*, pořadateli byly SDRUK a Bibliografický ústav Slovenskej národnej knižnice.

Vzpomínku na počátky kolokvií přidal také Doc. Dr. Miloš Kovačka, Ph.D., který spolu s J. Kubíčkem stál u jejich zrodu.

J. Kubíčkově a M. Kovačkovi pronesla za jejich přínos k rozvoji česko-slovenských vztahů v oblasti knihovnictví a bibliografie zdravici JUDr. Kateřina Kalistová, náměstkyně MK:

Vážený pane Kubičku, vážený pane Kovačko,

je mi velkou ctí Vás oba pozdravit a upřímně Vám pográtulovat k Vaší dosavadní odborné i popularizační práci zrovna při jubilejním, dvacátém kolokviu bibliografů z Čech, Moravy a Slovenska. Je to příležitost nejen jubilejního, ale i mezinárodního, česko-slovenského formátu. A právě v této souvislosti je třeba připomenout Vaši vzájemnou, dlouholetou spolupráci. S potěšením vidím, že některé důležité vazby mezi Českou a Slovenskou republikou mají svoji tradici a fungují i čtvrtstoletí po rozpadu federace.

S nemenší radostí pak sleduji výraznou a stále se prohlubující stopu, kterou zanechává každý z Vás svým dílem v dějinách. A nejen českého a slovenského knihovnictví, bibliografie a literární historie, ale též české a slovenské kultury obecně. Jak pars pro toto uvedu následující: Na jedné straně dlouholetý ředitel Moravské zemské knihovny v Brně a rozsáhlá Bibliografie k dějinám měst České republiky, na druhé straně rovněž dlouholetý ředitel Národního bibliografického ústavu Slovenské národní knihovny v Martině a neméně rozsáhlá Bibliografie k dějinám měst Slovenské republiky. A jako průnik obou množství zájmu pak toto kolokvium, které jste iniciovali a dlouhé roky organizovali.

Vaše doposavad odvedená práce je jako dobře zpracovaná bibliografie: je komplexní, důkladná, přesná. A vyznačuje se nejen kvalitou, ale i udivující kvantitou. Slavný argentinský spisovatel a mimo jiné ředitel argentinské Národní knihovny v Buenos Aires Jorge Luis Borges kdysi napsal: „Ráj jsem si vždy představoval jako knihovnu, nikdy jako zahradu.“ Odtud má řečnická otázka závěrem: Vážení pánové, Jaromíre Kubičku a Miloši Kovačko, není to krásné být spolutvůrcem ráje?

[Podepsán] *Daniel Herman*

Odborný program – zahájila Mgr. Eva Svobodová

Před každým příspěvkem zazněl krátký medailonek autora, který bude zveřejněn ve sborníku z 20. kolokvia českých, moravských a slovenských bibliografů.

I. blok - téma: Srpen 1968 (ohlasy v českém, moravském a slovenském tisku)

Moderovala PhDr. Blanka Snopková, PhD.

1. Stojíme za Dubčekem! – augustové udalosti 1968 v zrkadle slovenskej tlače / PhDr. Blanka Snopková, PhD., Státní vědecká knihovna Banská Bystrica

Autorka příspěvku se na základě dobových článků ve slovenském tisku pokusila vytvořit obraz dokumentující atmosféru a dění v Československu v srpnu 1968. Zvláštní pozornost věnuje osobnosti Alexandra Dubčeka – symbolu obrodného procesu.

2. Fenomén zvláštních vydání novin ze srpnových dnů okupace ČSSR 1968 / doc. PhDr. Jaromír Kubíček, CSc.

Okupace Československa armádami pěti států Varšavské smlouvy 21. srpna 1968 se stala mezníkem v historickém vývoji našeho státu. Pro oživení paměti je možné vyhledat v paměťových institucích noviny vydávané v té době. V obrodném procesu prokázal tisk

od ledna 1968 schopnost probouzet a posouvat společnost. Příspěvek sleduje mutace ústředních deníků, krajských a okresních novin v moravských krajích, které vycházely v srpnových dnech okupace převážně formou zvláštních vydání a dokumentují jednotu novinářů, sleduje také dopady na média v období normalizace.

3. Robinson Zlín / Mgr. Eva Filípková, Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně

Proti okupaci se postavili lidé ve všech městech Československa, v tom Zlín nebyl výjimkou. Ojedinelý však něčím přece jen byl. Po ukončení vysílání Československého rozhlasu se éterem ze Zlína nesly informace nejen do celého Československa, ale i do celé Evropy.

4. Nakladatelství Růže – hnízdo kontrarevoluce v jižních Čechách / Mgr. Tamara Pršínová, Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích

Jak se z regionální kulturní instituce stala vlajková loď „jihočeského“ jara a po invazi vojsk Varšavské smlouvy hnízdo kontrarevoluce v jižních Čechách. Příspěvek chce připomenout dobu, kdy se snaha o vydávání kvalitní literatury stala trnem v oku nastupujícím normalizačním mocipánům. Dobovou atmosféru doloží výběr článků z regionálního i celostátního tisku.

5. Horký srpen '68 v Liberci / Václav Kříček, Krajská vědecká knihovna v Liberci

Exkurz do prvních sedmi dnů sovětské okupace Liberce. Pokus o rekonstrukci na základě dokumentů uložených v Krajské vědecké knihovně v Liberci.

II. blok – téma: Hříšní lidé měst českých, moravských a slovenských I.

Moderovala Mgr. Eva Svobodová

1. Martin Lecián – lupičská legenda Moravy / Mgr. Anna Vitásková, bibliografii zpracovala Mgr. Libuše Krátká, Vědecká knihovna v Olomouci

I přes svůj krátký život se stihl Martin Lecián na počátku 20. století zapsat jako obávaný zločinec a vrah. Jeho pověst byla do značné míry skrze média romantizována a čest glorifikována, jako tomu u slavných, byť zločinců, často bývá. Nemálo tomu dozajista napomohl i jeho vztah s Marií Křenovskou. Dvojice se stala českou verzí populárních zločinců Bonnie a Clyde. V příspěvku bude zmíněn nejen jeho život a lupičská kariéra, ale i obraz v tehdejšímu tisku. Součástí je výběrová bibliografie.

2. Odseknúť ruku a potom st'at': pezinská kriminalita a tresty v ranom novoveku / PhDr. Katarína Benciová, Mgr. Daniela Tóthová, Malokarpatská knihovna v Pezinku

Zločin patří ke každodennímu životu tak jako narození nebo smrt. Příspěvek přiblíží svobodné královské město Pezinok v období raného novověku (16.-18. století) a jeho boj

se zločinem. Představí nejčastěji páchané zločiny, známé kriminální postavy, jako i typické tresty, které pezinokská radnice za kriminální činy udělovala. Protože byl Pezinok v novověku vinohradnickým městečkem, pozornost bude věnována i těm zločinům, které souvisely s vinohradnictvím a vinařstvím.

3. Nejznámější kriminální delikty v karlovarském regionu / Gerda Lorenzová, Krajská knihovna Karlovy Vary

Nejzávažnější zločiny v regionu a jejich aktéři. Informace o památkách hrdelního soudnictví v kraji.

Doprovodný program, slavnostní večer:

Prohlídka MZK

Koncert z díla Otto Zweiga a Gustava Mahlera (zpěv – Kateřina Alexandra Šťastná, klavír - Elena Knápková)

Úterý 10. 10. 2017

II. blok – téma: Hříšní lidé měst českých, moravských a slovenských II

Moderovala Mgr. Eva Svobodová

4. Banská Bystrica – banské mesto s právom meča / Mgr. Mária Bôbová, PhD., Státní vědecká knihovna Banská Bystrica

Příspěvek přiblíží vykonávání městského soudního práva ve svobodném královském městě Banská Bystrica v průběhu 13. až 19. století na základě odborné a krásné literatury. Zaměří se na průběh soudních procesů, nejčastější tresty za uskutečněné přečiny a na osoby katů. Protože Banská Bystrica byla i župním městem, příspěvek se bude zabývat i těmito oblastmi soudního práva.

5. Zdeněk Jirotko známý neznámý / Mgr. Martina Smolová, Moravská zemská knihovna v Brně

Příspěvek přiblíží život známého spisovatele a novináře a jeho více i méně známá díla literární povahy. Součástí příspěvku je i výběrová bibliografie.

III. blok – téma: Morava – historie a vlastivěda

Moderovala Mgr. Eva Svobodová

1. Morava a jej zastúpenie v historickom fonde Štátnej vedeckej knižnice v Prešove / Mgr. Marcela Domenová, PhD., Mgr. Lucia Němcová, PhD., Státní vědecká knihovna v Prešově

Studie představuje sondu do historického fondu Státní vědecké knihovny v Prešově. V zorném poli autorek se ocitá Morava – region s výrazným kulturním i historickým významem. Do souboru představených tisků je možno zařadit publikace s přesahem na historii, kartografii, edice pramenů, učebnice či etnografii. Region je tak představený z více úhlů pohledu. Autorky se při zájmu o jednotlivé tisky věnují problematice i přes výzkum dějin knižní kultury, s důrazem na původní vlastníky a cesty, kterými se tisky dostaly do historického fondu ŠVK Prešov.

2. Československá vlastivěda a Vlastivěda moravská – podobnosti a odlišnosti / PhDr. Jiřina Kádnerová

Pojem vlastivěda. Významné tituly historické vlastivědy od raného novověku do současnosti. Vlastivěda moravská vydávaná v letech 1897 – 2002 (topografická řada 67 svazků), všeobecná řada (6 svazků), nová všeobecná řada Země a lid (12 svazků). Československá vlastivěda jako reprezentativní a kolektivní dílo předních vědců vydávaná pod protektorátem Masarykovy akademie práce v nakladatelství Sfinx v letech 1929 – 1935. Různorodost v pojetí obou velkolepých děl.

3. Jitka Petrikovičová – moravská keramika v slovenskej hline / Ing. Ivana Poláková, Matica slovenská v Martině

Jitka Petrikovičová, rodačka z Ostravy, většinu života prožila v Martině na Slovensku. Význam její tvorby dokumentovala i výstava ve Slovenském národním muzeu v Martině s názvem *Od zrnitosti hlíny k barvám majoliky*, kterou si autoři připomněli 90. výročí narození této dámy slovenské keramiky. Příspěvek dokumentuje martinské souvislosti života a tvorby.

4. Morava a Moravané z pohledu českých historiků / PhDr. Václava Horčáková, Historický ústav AV ČR

Morava a její dějiny patřily vždy ke stěžejním tématům české historiografie i zahraniční bohemistiky. Pohled českých historiků se během posledního čtvrtstoletí vyvíjel od bouřlivých diskusí o Moravě a moravanství na počátku devadesátých let až k současnému pojetí dějin zemí Koruny české v rámci středoevropského prostoru. Příspěvek přibližuje některé vědecké diskuse i publikace k dějinám Moravy vydané po roce 1989.

5. Vnorovy a jejich významní rodáci / Martina Zlatohlávková, Krajská knihovna v Pardubicích

Slovácké městečko Vnorovy se pyšní hned několika významnými rodáky. Představit úplně všechny není z časových důvodů možné, proto se zaměřím jen na ty literárně činné: kněz a spisovatel František Zýbal, pedagog a spisovatel Štěpán Polášek-Topol, katolický duchovní Pavel Zíbal a především básník Jan Skácel. V přednášce se ještě zmíním o několika dalších vnorovských zajímavostech. U všech jmenovaných osobností se autorka zaměří hlavně na tvorbu související s městečkem Vnorovy.

IV. blok – téma: Heraldika, vexilologie a bibliografie

Moderovala Mgr. Eva Svobodová

1. Vliv Čechů a Slováků na podobu československé státní vlajky / Ing. Aleš Brožek

Přednáška seznámí přítomné s nejdůležitějšími osobami, jejichž snahou bylo, aby společný stát Čechů a Slováků symbolizovala vlajka, která by byla blízká oběma národům. Zazní tak informace o vexilologických aktivitách V. Preissiga, O. Masarykové, T. G. Masaryka, M. R. Štefánika, J. Kursy, A. Valšíka a F. Kysely. Mnohé informace a souvislosti budou zveřejněny poprvé vzhledem k nedávným nálezům dokumentů autorem přednášky v českých a slovenských archivech.

V. blok – téma: Bibliografie české / slovenské literatury a exilová literatura

Moderovala Mgr. Martina Smolová

1. Ján Okál' – srdcom zo Slovenska nikdy neodišiel / PhDr. Anna Kucianová, PhD., Slovenská národná knihovna v Martině

Ján Okál', významný národní pracovník a literát slovenského poválečného exilu, který obětavě pracoval na udržování národního povědomí rodáků v zahraničí a znal se s množstvím významných Slováků po celém světě. Zajímavé byly jeho kontakty a korespondence s Martinem Benkom. Oba důvěrně znali rodný Okál'ův Gombáš a pro oba byl velkou inspirací. Dlouho se o něm nesmělo hovořit, protože žil od druhé světové války až do smrti jako politický emigrant mimo svoji vlast.

2. Jozef Cíger Hronský – roky bez domova / Mgr. Elena Matisková, Krajská knihovna Ľudovíta Štúra ve Zvoleně

Príspevek mapuje životní osudy zvolenského rodáka, spisovatele, pedagoga, malíře a představitele Matice slovenské Jozefa Cígera Hronského, který patří k významným postavám slovenského kulturního a zejména literárního života v první polovině 20. století. Jeho činnost byla obdivuhodně rozsáhlá a mnohostranná. V roce 1945 byl nucený odejít do exilu, kde

prožil dlouhé roky daleko od domova v argentinském městě Luján. Ve své domovině měl upadnout v zapomnění, ale jeho knihy četly a čtou celé generace.

3. Bibliografie literárního exilu: rekapitulace, dluhy a vyhlídky / PhDr. Michal Příbáň, PhD., Ústav pro českou literaturu AV ČR Praha, pracoviště Brno

Autor příspěvku se zabývá výsledky práce bibliografů exilové literatury, které vznikly zejména v prvních porevolučních letech (František Knopp, Aleš Zach, Jiří Gruntorád aj.). S respektem k jejich dílu se však pokouší zcela konkrétně pojmenovat i dluhy, které v této oblasti zůstaly především proto, že v časech polistopadového badatelského nadšení nebyly bibliografům k dispozici všechny potřebné prameny. Hledání nejlepšího způsobu řešení se dnes může opřít o technické možnosti, které byly počátkem devadesátých let neznámé a prakticky nepředstavitelné: závěrečná část příspěvku však paradoxně klade otázku, nakolik je možnostmi on line databází bibliografická práce usnadněna a nakolik naopak limitována.

4. Česká literární bibliografie / Mgr. Vojtěch Malínek, PhD., Ústav pro českou literaturu AV ČR Praha

Příspěvek ve stručnosti představí historii a strukturu jednotlivých databází České literární bibliografie (Retrospektivní bibliografie české literatury, tzv. „současná“ bibliografie Česká literární věda, biografickou databází České literární osobnosti) a její nedávno ukončené či aktuálně běžící projekty (Digitalizace Retrospektivní bibliografie, Bibliografie české literatury 1945-1960, bibliografie literárního samizdatu, bibliografie literárního internetu).

E- sborník, ediční pokyny / Mgr. Zdeňka Mikulecká, Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové

Informace o vydání sborníku z XIX. kolokvia slovenských, českých a moravských bibliografů, který je ke stažení ve formátu PDF na webových stránkách Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové: www.svkhk.cz/Pro-verejnost/E-knihy-vydane-SVK-HK.aspx

Příspěvky do sborníku a prezentace z kolokvia posílat Z. Mikulecké nejpozději do konce listopadu na e-mail: zdenka.mikulecka@svkhk.cz; A. Kucianové do konce října na adresu anna.kucianova@snk.sk

Požadavky na příspěvky budou rozeslány přednášejícím e-mailem a jsou uvedeny v příloze na konci tohoto zápisu.

N. Bieliková pozvala účastníky kolokvia jménem ředitelky Knihovny Karola Kmetky Moniky Lobodášové na 21. ročník kolokvia do Nitry, termín 7. – 9. 10. 2018. Témata budou upřesněna do června 2018.

Kolokvium tradičně ukončil Doc. PhDr. Jaromír Kubíček, CSc., poděkoval za úvodní slavnostní zahájení a zhodnotil celé třídní setkání i jednotlivé příspěvky, kterých zaznělo 20.

Zapsala: Zdeňka Mikulecká, 1. 11. 2017

PŘÍLOHA

Požadavky na příspěvky do sborníku

Termíny:

Nejpozději do 30. listopadu na adresu zdenka.mikulecka@svkhk.cz, prosím též vaše prezentace, které budou vystaveny na webových stránkách SDRUK

Kompletní příspěvky zasílat také PhDr. Kucianové do 31. října (anna.kucianova@snk.sk)

Rozsah: max 5 normostran textu (nepočítá se do toho seznam bibl. odkazů a obrazové přílohy)

Formátování textu:

Písmo: Times New Roman

Velikost: 12

Řádkování: 1,5 u textu; u popisu obrázků řádkování 1

(Další formátování, např. nadpisu, autora, instituce nepodstatné, bude automaticky nastaveno redaktory)

Nepsat do textu slova „úvod“, „závěr“

Poznámky pod čarou:

Pouze informace vztahující se k textu

Citace:

Podle normy ČSN ISO 690: 2011, STN ISO 690: 2012

Harvardský styl:

- forma odkazu v textu: (Příjmení autora a rok, strany), např. (Dvořák 2010, s. 47); (Dvořák, 2010, s. 49)

Více informací např. na: <https://knihovna.vse.cz/wp-content/uploads/page/847/citovani-harvard.pdf>

Přesné citace v textu: kurzívou, v uvozovkách, v kulatých závorkách uvedena zkrácená citace, plná citace v seznamu bibliografických odkazů

Parafráze – odkazy na literaturu v textu (nikoliv v poznámkách pod čarou), v kulatých závorkách zkrácená citace, plná citace v seznamu bibliografických odkazů

Klikatelné odkazy v textu:

Zkontrolovat, zda fungují a kam směřují

Seznam bibliografických odkazů:

Abecední řazení

Nečíslovat

Obrazové přílohy:

Zasílat v samostatném souboru

Formát JPG, TIF

Dobré rozlišení

U obrázků uvádět zdroj (zkrácená citace: autor, rok, strana; následně uvést do seznamu bibl. odkazů; pokud bude vlastní foto, uvádět takto: Foto: Jméno Příjmení)

Abstrakty:

Zachovat formu abstraktu

Česky/slovensky + anglicky

Nepoužívat Google Translate ani podobné překladače

Zdeňka Mikulecká, Jiří Ptáček

11. 10. 2017